

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 246/08-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. augusta 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. L. S., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 4 Tos 9/2008 a jeho uznesením zo 17. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. júna 2008 doručená sťažnosť J. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Prešove (ďalej len „krajský súd“)

pod sp. zn. 4 Tos 9/2008 a jeho uznesením zo 17. apríla 2008 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 10/06 z 18. februára 2006 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 1001/08 z 12. februára 2008 bola väzba sťažovateľa predĺžená do 1. apríla 2008. Krajský prokurátor v Prešove podal okresnému súdu 13. februára 2008 na sťažovateľa a ďalšie osoby obžalobu pre trestný čin vraždy. Uznesením okresného súdu č. k. 3 T 23/08-9151 zo 14. marca 2008 vyhláseným na verejnom zasadnutí bolo rozhodnuté, že väzba sťažovateľa ďalej trvá. Hoci väzba bola uznesením krajského súdu z 12. februára 2008 predĺžená do 1. apríla 2008, do uplynutia tejto lehoty krajský súd nerozhodol o sťažnosti, ktorú sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu zo 14. marca 2008, lebo až uznesením krajského súdu č. k. 4 Tos 9/2008-9170 zo 17. apríla 2008 bola uvedená sťažnosť podaná sťažovateľom zamietnutá. Sťažovateľ taktiež poukázal na to, že krajský súd v odôvodnení zamietajúceho uznesenia konštatuje, „... že som sa dopustil viacerých skutkov (doteraz som stíhaný len za jeden skutok a je to uvedené aj v obžalobe) a dokonca tvrdí, že by som mohol pokračovať v trestnej činnosti násilného charakteru a preto je nevyhnutné ponechať ma vo väzbe v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Podotýkam, že z tohoto dôvodu som nikdy nebol vzatý do väzby a žiadny súd nerozhodoval o tom, že by rozšíril väzbu v mojom prípade o takéto dôvody.“.

Z uvedeného je podľa názoru sťažovateľa zrejmé, že hoci bolo povinnosťou krajského súdu rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa do uplynutia termínu jej posledného predĺženia v prípravnom konaní, teda najneskôr do 1. apríla 2008, nestalo sa tak, a preto mal byť sťažovateľ 1. apríla 2008 z väzby prepustený.

Uvedeným uznesením krajského súdu zo 17. apríla 2008 došlo podľa sťažovateľa k hrubému porušeniu jeho označených práv, a to aj s poukazom na nález ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 187/07.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 4 Tos 9/2008 s tým, aby bolo uznesenie zo 17. apríla 2008 v časti týkajúcej sa sťažovateľa zrušené a vec v rozsahu zrušenia vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Požaduje tiež náhradu trov právneho zastúpenia advokátom.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 3 T 23/08-9151 zo 14. marca 2008 vyplýva, že väzba sťažovateľa ďalej trvá z tých istých dôvodov, ktoré boli ustálené pri jeho vzatí do väzby uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 10/06 z 18. februára 2006. Väzba sťažovateľa bola v prípravnom konaní predĺžená do 1. apríla 2008. Obžaloba bola podaná okresnému súdu 13. februára 2008. Vzhľadom na to bolo treba rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa do 1. apríla 2008. K takémuto záveru dospel okresný súd na základe nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 271/06 z 8. marca 2007, podľa ktorého, ak má byť väzba zákonná, musí sa vždy opierať o rozhodnutie súdu, ktoré vždy musí existovať, a preto muselo existovať aj v danom prípade. Okresný súd v označenom uznesení vychádzajúc z citovaného nálezu ústavného súdu poukazuje aj na to, že dôvodom držania vo väzbe nemôže byť len skutočnosť, že bola podaná obžaloba bez toho, aby sa o ďalšom trvaní väzby výslovne konajúcim súdom rozhodlo ešte predtým, ako uplynie lehota, na ktorú bola väzba v prípravnom konaní naposledy predĺžená. Inú prax súdov považuje okresný súd za nesúladnú s čl. 17 ods. 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 1 dohovoru.

Ustanovením Trestného poriadku, ktoré ukladá súdu po podaní obžaloby povinnosť skúmať dôvodnosť ďalšieho trvania väzby, je § 244 ods. 5 Trestného poriadku. Toto ustanovenie však predpokladá nariadenie verejného, prípadne neverejného zasadnutia na predbežné prerokovanie obžaloby. Vzhľadom na enormnú rozsiahlosť spisového materiálu nebolo reálne v čase od 13. februára 2008 do 1. apríla 2008 oboznámiť sa so spisom do takej miery, aby bolo možné v ustanovenej lehote určiť termín predbežného prerokovania obžaloby. Okresný súd preto svoje rozhodnutie oprel o ustanovenie § 79 ods. 2 Trestného poriadku a 27. februára 2008 určil termín verejného zasadnutia na 14. marec 2008. Na verejnom zasadnutí dostali možnosť vyjadriť sa k ďalšiemu trvaniu

väzby tak prokurátor, ako aj sťažovateľ. Okresný súd napokon dospel k záveru, že väzba je i naďalej dôvodná.

Krajský súd uznesením č. k. 4 Tos 9/2008-9170 zo 17. apríla 2008 sťažnosť podanú sťažovateľom a ďalším obvineným proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3 T 23/08 zo 14. marca 2008 na neverejnom zasadnutí zamietol. Podľa názoru krajského súdu rozhodol okresný súd správne, a navyše poukázal na to, že „posledný zo skutkov novo postavenej obžaloby bol spáchaný v roku 2000 - na okolnostiach, charaktere a závažnosti tohto a predchádzajúcich skutkov, z ktorých sú obaja obvinení dôvodne podozriví, nič nemení ani čas, ktorý od ich spáchania uplynul.

Je zrejmé a to najmä vzhľadom na spôsob spáchania tohto skutku, že naďalej pretrváva dôvodná obava, že obvinení... by mohli pokračovať v trestnej činnosti násilného charakteru.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07).

Z uvedenej zásady vyplýva, že porušenie zákona v prípade rozhodovania o väzbe zakladá spravidla zároveň aj porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 dohovoru.

V zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 1 dohovoru nemôže byť dôvodom na držanie vo väzbe znamenajúce obmedzenie osobnej slobody len skutočnosť, že bola podaná obžaloba, bez toho, aby sa o ďalšom trvaní väzby výslovne konajúcim súdom rozhodlo ešte predtým, ako uplynie lehota, na ktorú bola väzba v prípravnom konaní naposledy predĺžená (I. ÚS 6/02, I. ÚS 204/05, III. ÚS 271/06, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Samotná skutočnosť, že vec bola postúpená súdu, nie je postačujúca na splnenie kritéria „zákonnosti“ väzby v zmysle čl. 5 ods. 1 dohovoru a nemôže bez príslušného súdneho rozhodnutia odôvodniť ďalšie trvanie väzby (Stasaitis c. Litva z 21. marca 2002, § 59 až § 61).

Sťažovateľ v podanej sťažnosti nenamieta neexistenciu dôvodov na ďalšie trvanie väzby [hoci vytyka krajskému súdu, že v odôvodnení zamietajúceho uznesenia krajského súdu uviedol, že by sťažovateľ a ďalší obvinený mohli pokračovať v trestnej činnosti násilného charakteru, a preto „*niet žiadnych pochybností o tom, že... je aj v súčasnosti nevyhnutné ich ponechanie vo väzbe v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.*“, aj keď sťažovateľ nikdy nebol vzatý do väzby aj podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], ale namieta skutočnosť, že po podaní obžaloby 13. februára 2008 nedošlo do 1. apríla 2008 k vydaniu právoplatného uznesenia, ktorým by bolo vyslovené ďalšie trvanie väzby i po 1. apríli 2008. Poukazuje na to, že okresný súd síce rozhodol o ďalšom trvaní väzby 14. marca 2008, avšak uznesenie krajského súdu o zamietnutí podanej sťažnosti bolo vydané až 17. apríla 2008, teda po uplynutí lehoty posledného predĺženia väzby v prípravnom konaní.

Sťažovateľ sa odvoláva na to, že obmedzenie osobnej slobody väzbou sa musí vždy a bezvýnimočne opierať o rozhodnutie všeobecného súdu, a preto absencia takéhoto rozhodnutia znamená porušenie označených článkov ústavy a dohovoru.

V tejto veci je podľa ústavného súdu zásadným posúdenie a zodpovedanie otázky, či neprávoplatné uznesenie okresného súdu č. k. 3 T 23/08-9151 zo 14. marca 2008 je dostatočným podkladom na trvanie väzby sťažovateľa po 1. apríli 2008.

Podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 83 ods. 3 prvej vety Trestného poriadku odkladný účinok má iba sťažnosť prokurátora proti rozhodnutiu o prepustení obvineného z väzby alebo proti rozhodnutiu, ktorým nebola predĺžená lehota väzby.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku nepochybne vyplýva, že uznesenie okresného súdu č. k. 3 T 23/08-9151 zo 14. marca 2008 bolo predbežne vykonateľné, hoci

ešte nenadobudlo právoplatnosť. Je to zrejmé zo skutočnosti, že sťažnosť, ktorú sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal, nemala odkladný účinok.

Na základe uvedeného možno vyvodiť záver, že neprávoplatné, ale predbežne vykonateľné uznesenie všeobecného súdu o väzbe spĺňa podmienku existencie rozhodnutia všeobecného súdu o trvaní väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru (rovnako II. ÚS 252/08).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2008